

สังเคราะห์งานวิจัย

ฉบับที่ 9 ประจำ เดือนกันยายน 2567

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิชานา เจริญรูป
คณะครุศาสตร์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มีบทสังเคราะห์งานวิจัยที่น่าสนใจ มาฝากผู้อ่านทุกท่าน โดยฉบับนี้เป็นงานวิจัย เรื่อง **ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี** เป็นผลงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์นิชานา เจริญรูป อาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ ฤจิรานุกูล และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุกกลี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีงบประมาณ 2566 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีแนวคิดมาจาก ผลเมืองยุคใหม่ต้องรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล เพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมออนไลน์และในชีวิตจริง โดยไม่ทำตัวเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน ดังนั้นครอบครัว โรงเรียน ภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต (สรานนท์ อินทนนท์, 2563 : 4) ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นจะเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ที่ส่งผลกระทบต่อและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย รวมไปถึงด้านการศึกษาที่นักการศึกษาพยายามที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญในยุคดังกล่าวนี้ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) คือ การเป็นพลเมืองผู้ฉลาดในการใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าใจบรรทัดฐานของการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดน สมาชิกของโลกออนไลน์ คือ ทุกคนที่ใช้เครื่อง่ายอินเทอร์เน็ตบนโลกใบนี้ ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ อายุ ภาษา และวัฒนธรรม พลเมืองดิจิทัลจึงต้องเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม เห็นอกเห็นใจ และเคารพผู้อื่น มีส่วนร่วมและมุ่งมั่น ความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนถึงการทำความเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อสังคม และใช้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกได้ โดยทั่วไปความเป็นพลเมืองดิจิทัลต้องมี 3 ลักษณะสำคัญ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมดิจิทัล 2) ความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล และ 3) ความเป็นเจ้าของด้านดิจิทัล และทักษะสำคัญของการเป็นพลเมืองดิจิทัล หรือที่เรียกว่า DQ (Digital Intelligence Quotient)

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มรภ รำไพพรรณี

039-319-111 ต่อ 10800
086-440-2639

research_rbru2010
@rbru.ac.th

มี 8 ประการด้วยกัน คือ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ตัวเอง 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี 3) ทักษะการรักษาความปลอดภัยของตัวเองในโลกไซเบอร์ 4) ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว 5) ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานมีการกึ่งไว้บนโลกออนไลน์ 7) ทักษะในการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ 8) ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (สุวรรณี ไวท์ และคณะ (2564 : 344-349))

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่มุ่งผลิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อรับใช้สังคมท้องถิ่น ซึ่งในด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีนั้น ได้ให้ความสำคัญและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากนักศึกษาเป็นพลเมืองดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ เข้าใจบรรทัดฐานของการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี มีทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล ก็จะทำให้นักศึกษาผู้เท่ากันสื่อสารสนเทศ ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมออนไลน์และในชีวิตจริงโดยไม่ทำตัวเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน และยังสามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนางานและท้องถิ่นได้ จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เปรียบเทียบทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศและคณะ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับมหาวิทยาลัย ตลอดจนคณะต่าง ๆ ได้นำไปสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีต่อไป

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาระดับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และเปรียบเทียบระดับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำแนกตามเพศและคณะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ จำนวน 377 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน่ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45 - 0.98 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.77 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD และ Tamhane

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ 3) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์มีวิจารณญาณที่ดี 4) ด้านทักษะในการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ 5) ด้านทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง 6) ด้านทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว 7) ด้านทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้ทำงานมีการกึ่งไว้บนโลกออนไลน์ และ 8) ด้านทักษะการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์ เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำแนกตามเพศและคณะ โดยรวมมีทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกเหนือจากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ เพื่อการขยายผลหรือต่อยอดงานวิจัยที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อไปคือ ควรมีการศึกษาถึงแนวทางหรือรูปแบบกิจกรรมในการพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อให้มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาต่อไป

ข้อมูลจาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิชาภา เจริญรูป หัวหน้าโครงการวิจัย หมายเลขติดต่อ 080-016-4628
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล ผู้ร่วมวิจัย หมายเลขติดต่อ 086-307-4318
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุกกลี ผู้ร่วมวิจัย หมายเลขติดต่อ 082-201-2175
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี